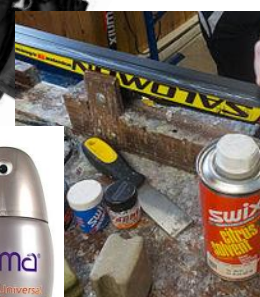
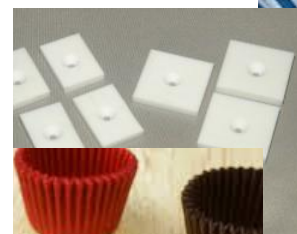
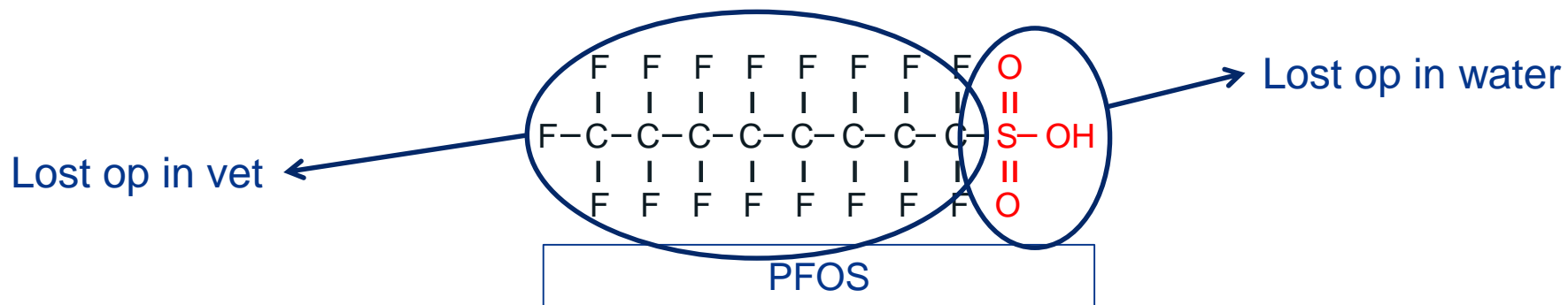

Fluor in blusschuim & voortschrijdende wetenschap

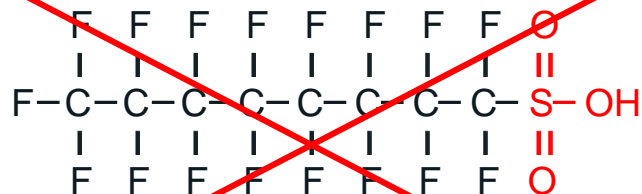
Waar worden ze in gebruikt?

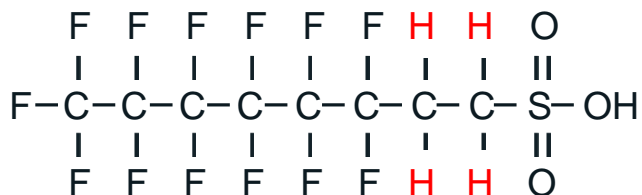
Hoe PFASs moleculen er uit zien

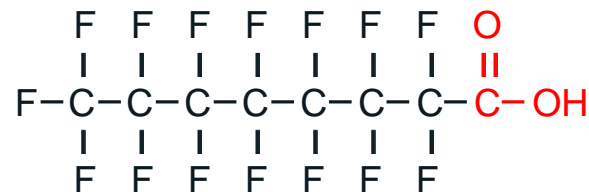
Hoe PFASs moleculen er uit zien

PFOS

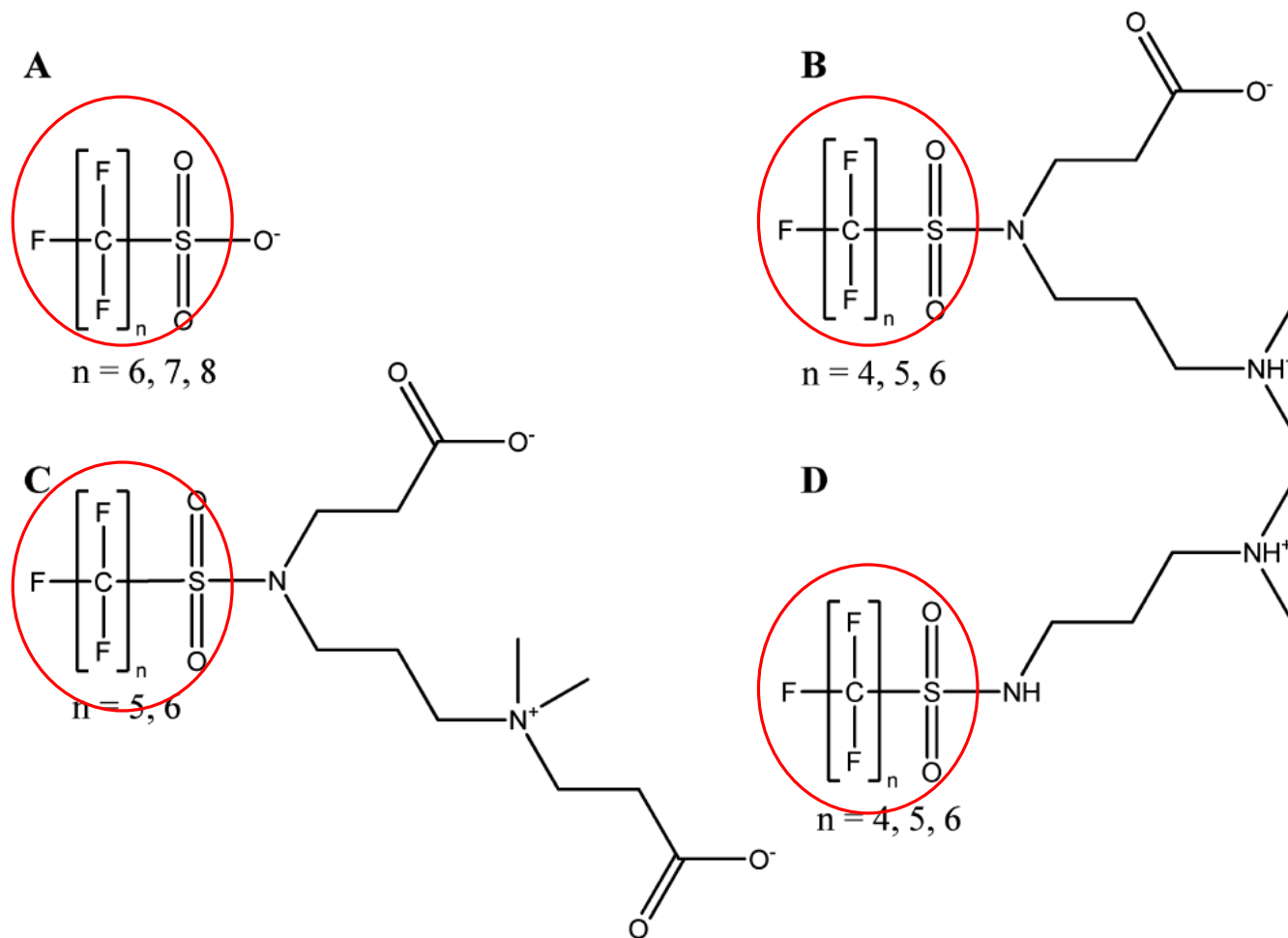

6:2 FTSA (= C6)

PFOA (= C8)

PFASs geïdentificeerd in AFFF

Place and Field, ES&T, 2012

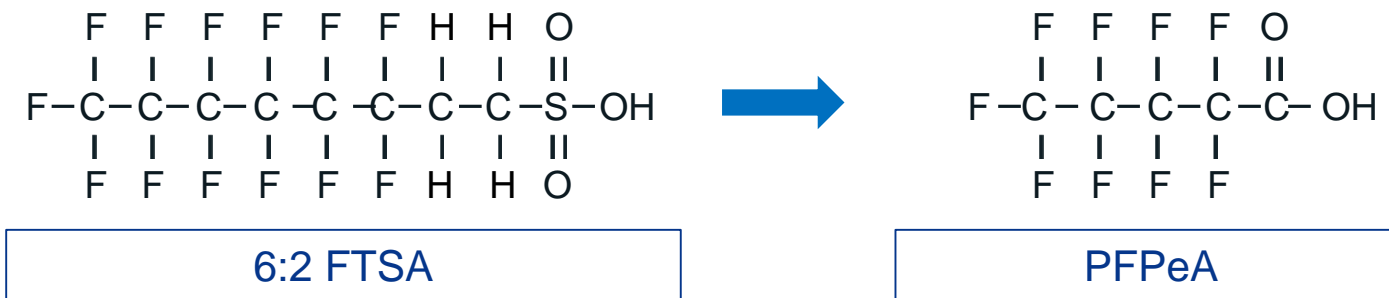
Eigenschappen van PFASs

- Lossen op in vet **en** water
  - korte ketens meer in water
  - lange ketens meer in vet
- Worden gebruikt voor olie en water afstotende eigenschappen
- Sommige zijn vluchtig (bv. alcoholen en acrylaten)
- Zuren en sulfonaten zijn persistent (verdwijnen niet of nauwelijks uit het milieu)
- Bioaccumulatief (ophoping in mensen, dieren en planten)
- Toxisch

Eigenschappen van PFASs

- Fluortelomeren breken af naar o.a. kortere zuren door aerobic biotransformation

b.v 6:2 FTSA → PFPeA

Niet alleen de componenten zelf die in de blusschuimen zitten kunnen schadelijk zijn, maar ze kunnen transformeren naar verbindingen die mogelijk schadelijker zijn voor mens en milieu

Blootstelling aan PFASs

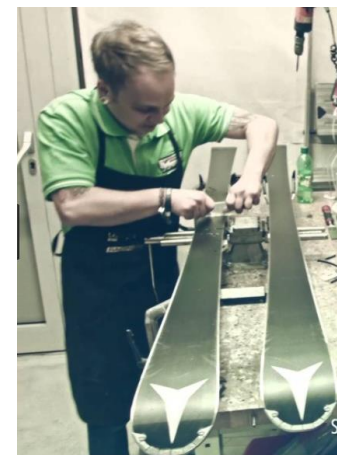
Gevonden gehaltenes in bloed

Component	In serum (ng/mL)	Aantal	Reference
PFOA	0,11-20	505 mannen + 510 vrouwen	Stubbleski et al. 2016
PFOS	0,01-181	505 mannen + 510 vrouwen	Stubbleski et al. 2016
6:2 FTSA	0,39 – 7,89 N.D. – 18,39 N.D. – 29,94	10 mannen + 10 vrouwen 20 mannen 20 vrouwen	Loi et al., 2013 Lee and Mabury, 2011 Lee and Mabury, 2011

Voorbeeld: Onderzoek naar PFOS en PFOA in bloed van ski-waxers:

Median PFOA concentratie in bloed:

- Controle groep: 2,7 ng/mL
- Ski-waxers: 112 ng/mL

Nilsson et al., ES&T, 2010

Halfwaarde tijd in serum

3M fabriek, Decatur, Alabama

n=24

n=2

→ Met pensioen tussen 1995 en 1998.

Bloedmonsters verzameld gedurende 5 jaar.

Gemiddelde begin concentraties in serum:

PFOS: 799 ng/mL (45–3490 ng/mL)

PFHxS: 290 ng/mL (6–1295 ng/mL)

PFOA: 691 ng/mL (72–5100 ng/mL)

Halfwaarde tijd in serum:

PFOS: 3.9–6.9 jaar

PFHxS: 5.8–10.6 jaar

PFOA: 3.1–4.4 jaar

Olsen et al., EHP, 2007

Hoe gedragen PFASs zich in het menselijk lichaam

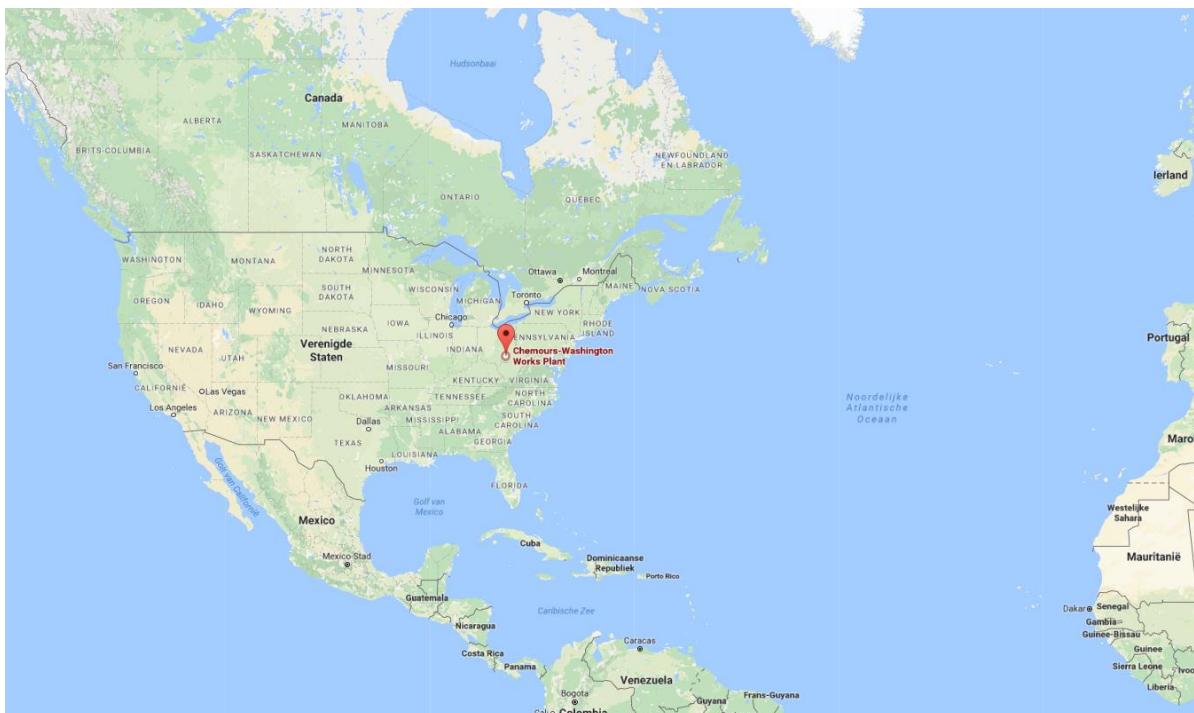
- PFOS en PFOA gaan het liefst zitten in de lever, in plasma en nieren
- PFASs verdwijnen zeer langzaam uit het lichaam via urine en ontlasting
- PFASs met een lange koolstofketen worden moeilijker uitgescheiden dan die met korte ketens.
- Halfwaarde tijd in menselijk lichaam:
  - PFOS: 8 - 9 jaar
  - PFOA: 1–3.5 jaar

Hekster et al., Rev Environ Contam Toxicol, 2003

Effecten van PFASs

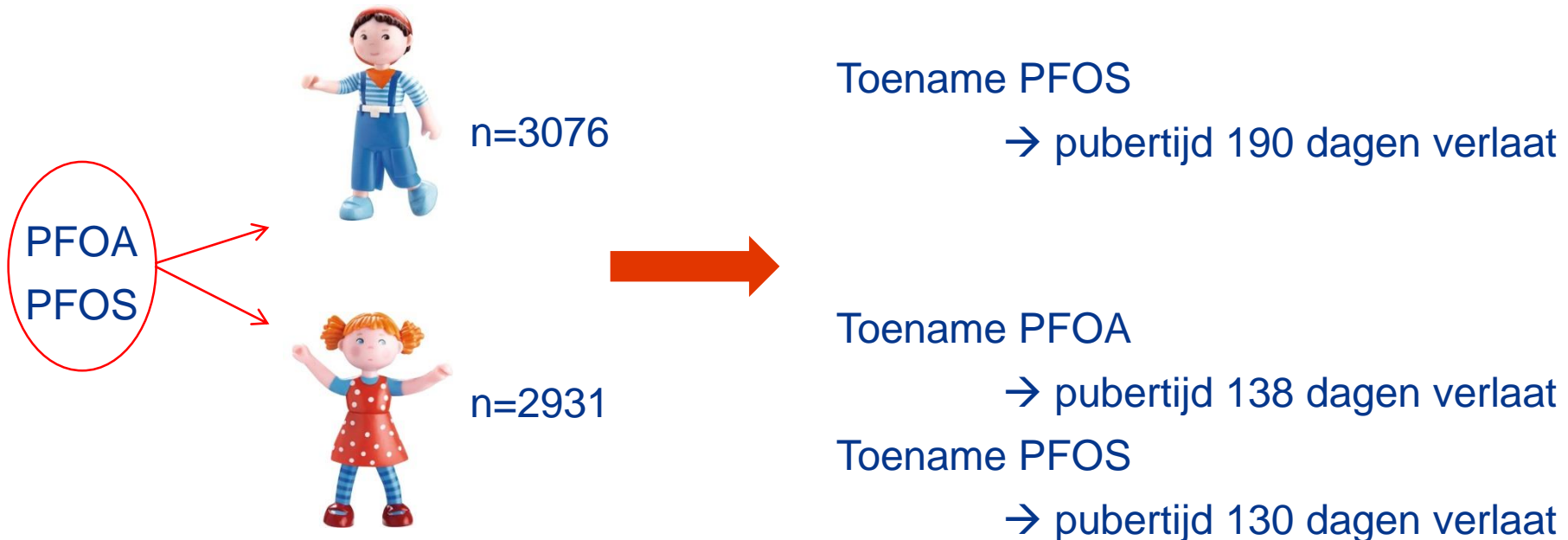
Effectstudies met mensen bijna onmogelijk!

Parkersburg, OHIO.

C8 Health project

Effecten van PFASs (C8 Health project)

Concentraties in serum in America

PFOA: 4.2 ng/mL

PFOS: 17.5 ng/mL

Concentraties in serum in C8 Health project

PFOA: 28.2 ng/mL

PFOS: 20.2 ng/mL

Lopez-Espinosa et al., ES&T, 2011

Effecten van PFOA (conclusies RIVM)

Het wetenschappelijke bewijs verschilt tussen de gevonden effecten

Duidelijke aanwijzingen voor verband tussen blootstelling aan PFOA en:

- Cholesterol gehalte in bloed
- Hogere concentratie leverenzym ALT in bloed
- Lager geboortegewicht

Effecten van PFOA (conclusies RIVM)

Verder aanwijzingen voor verband tussen blootstelling aan PFOA en:

- Hogere concentraties LDL-cholesterol gehalte in bloed
- Hogere concentraties andere leverenzymen in bloed
- Hogere concentraties urinezuur in bloed
- Grotere kans op chronische darmontsteking (colitis ulcerosa)
- Zaadbal- en nierkanker
- Hoge bloeddruk tijdens de zwangerschap en zwangerschapsvergiftiging
- Verminderde toename van antilichamen in het bloed na vaccinaties
- Hogere of lagere concentraties in het bloed van schildklierhormonen en schildklierziekten

6:2 FTSA (= C6) (in vergelijking met PFOS en PFOA)

- 6:2 FTSA **minder** toxisch dan PFOS voor vis
- 6:2 FTSA **meer** toxisch dan PFOS voor algen
- Geen half-waarde tijden in menselijk lichaam bepaald voor 6:2 FTSA
- De ecotoxiciteit van 6:2 FTSA is in dezelfde range als PFOS en PFOA
- 6:2 FTSA wordt niet gezien als bioaccumulatief.
- Microbiologische biotransformatie van 6:2 FTSA komt voor bij **zuurstofrijke** omstandigheden
- Bij **zuurstofloze** omstandigheden vindt **geen** biotransformatie plaats van 6:2 FTSA
→ decenia lang blijft 6:2 FTSA in grondwater dat door AFFF is vervuild.

Field & Seow., 2017

Effecten van 6:2 FTSA (= C6)

Nog maar weinig studies over effecten van 6:2 FTSA op mensen bekend

Blootstelling van muizen aan 6:2 FTSA resulteert in:

- Toegenomen gewicht van de lever
- Afname van het aantal levercellen
- Leverschade

Field & Seow., 2017

Fluorhoudend vervangen voor fluorvrij?

Alternatieven zelf mogen niet schadelijker zijn dan de PFASs:

→ Alternatieven kiezen op basis van gedegen onderzoek naar:

- Schadelijkheid/ toxiciteit
- Functionering:

vb. Wanneer het langer duurt voor een brand geblust is, zouden tijdens een brand meer toxische stoffen vrij kunnen komen.

Het middel moet beter zijn dan de kwaal